

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP MÔN NGỮ VĂN LỚP 10
HỌC KỲ II – NĂM HỌC 2009 – 2010

I. CẤU TRÚC VÀ THỜI GIAN THI :

1. Cấu trúc: gồm 2 câu.

- Câu 1: (3 điểm) Kiểm tra kiến thức đọc hiểu

- Câu 2: (7 điểm) Kiểm tra kiến thức nghị luận văn học

2. Thời gian làm bài: 90 phút (không kể phát đề)

II. NỘI DUNG ÔN TẬP :

1.Kiến thức đọc hiểu

-Phương thức biểu đạt (tự sự, biểu cảm, nghị luận, thuyết minh v.v..)

-Phong cách ngôn ngữ (sinh hoạt, nghệ thuật v.v..)

-Biện pháp tu từ nghệ thuật và tác dụng của biện pháp tu từ nghệ thuật (Ẩn dụ, hoán dụ, so sánh, nhân hóa, phóng đại, điệp, liệt kê, đảo ngữ v.v...)

-Thể loại và đặc điểm của thể loại văn học (Tự sự, trữ tình, kịch)

-Thao tác lập luận

-Thông hiểu nội dung

-Trình bày suy nghĩ từ thông điệp đã cho

2.Kiến thức làm văn (nghị luận văn học)

2.1 Kiến thức về tác giả và tác phẩm

-Kiến thức về cuộc đời, thân thế và sự nghiệp văn chương của Nguyễn Du

-Những thành công về nội dung và nghệ thuật của Truyện Kiều

-Vị trí, bối cảnh và ý nghĩa nhan đề từng đoạn trích đã học

2. 2.Trao duyên (Trích “Truyện Kiều” của Nguyễn Du)

a. Lời nhờ cậy của Thúy Kiều:

- Từ ngữ chọn lọc, tinh tế

+ cậy: nhờ + trông cậy, tin tưởng

+ chịu: nhận lời, miễn cưỡng

→ nhờ bằng sự tin tưởng, chấp nhận bằng sự hy sinh nhưng tự nguyện.

- Thái độ nhún nhường, hạ mình → không khí thiêng liêng, từ ngữ mang nghĩa hàm ơn.

→ từ ngữ chọn lọc, chính xác tạo sự cảm thông.

- Lời trần thuật ngắn gọn: lý lẽ + tình cảm

→ lời tâm sự, tha thiết, nêu đạo nghĩa → sức thuyết phục.

- Cậy vào tuổi trẻ, vào chỗ thăm sâu của tình máu mủ và lấy cái chết để biết ơn → thiết tha, chân thành.

→ Ngôn ngữ của lý trí, phân tích, lý lẽ + thiết tha, chân tình, chặt chẽ → Thuý Vân không thể chối từ.

b.. Trao kỹ vật tình yêu:

- Những kỹ vật → gói ghém biết bao kỷ niệm thiêng liêng của Kim - Kiều.

- Phi lý → sự giằng xé, đau đớn, chua chát và bất lực → lòng thổn thức, náo nức, tiếc nuối, đau xót → mắt mắt vô hạn.

→ Tâm trạng đau đớn, giằng xé, mâu thuẫn giữa lý trí và tình cảm.

c. Nỗi lòng của Thuý Kiều sau khi trao kỹ vật:

- Lời dặn dò Thuý Vân → ngôn ngữ bị nhòa trong thế giới thực → tự nói với chính mình (độc thoại nội tâm) → bi kịch tâm hồn.

- Thực tại → dang dở, đổ vỡ → mắt mắt vô hạn.

- Tự nhận mình là người phụ bạc, người có lỗi → đức hy sinh cao quý → vẻ đẹp nhân cách cao thượng, vị tha.

→ Bi kịch tình yêu → tâm trạng xót xa, đau đớn → nhân cách làm người cao đẹp.

(Lưu ý: chú ý kết hợp phân tích nội dung và nghệ thuật văn bản)

2. 3 Chí khí anh hùng (Trích “Truyện Kiều” của Nguyễn Du)

a. Chí khí của Từ Hải:

- Hình tượng Từ Hải:

+ Hình ảnh ước lệ, từ ngữ khái quát → con người đa tình, tráng sĩ - chí khí mạnh mẽ → con người của sự nghiệp anh hùng.

→ Hình tượng - khái quát → tính chất vũ trụ, phẩm chất xuất chúng → khái niệm - hình tượng văn học - người anh hùng.

+ Nghệ thuật miêu tả ước lệ - liên tưởng không gian vũ trụ → hoành tráng, kỳ vĩ.

+ Sử dụng từ ngữ có sắc thái tôn xưng → thái độ trân trọng, kính phục.

- Lý tưởng anh hùng:

+ Ngôn ngữ → con người có chí khí phi thường → sự nghiệp là ý nghĩa sự sống, là điều kiện thực hiện ước mơ của Thuý Kiều.

+ Lời trách Kiều → lời khuyên vượt qua tình cảm của kẻ tầm thường.

+ Lời khẳng định → tự tin, khẳng định chắc chắn.

+ Hình ảnh, âm thanh → khát vọng lớn lao, tầm vóc vũ trụ.

→ Con người anh hùng → mẫu người lý tưởng.

b. Nghệ thuật:

- Hình tượng có tính ước lệ.

- Hình tượng con người vũ trụ.

→ nhân vật lý tưởng.

III. DẠNG THỨC ĐỀ : (Những câu hỏi sau đây chỉ mang tính chất minh họa).

Câu 1 (3 điểm).

Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi bên dưới ?

Thân em như tấm lụa đào

Phất phơ giữa chợ biết vào tay ai

a) Văn bản trên sử dụng thể thơ nào ? Xác định phương thức biểu đạt của văn bản ?

b) Chỉ ra nội dung chính của văn bản trên ?

c) Xác định các biện pháp tu từ của văn bản trên và nêu hiệu quả diễn đạt của chúng?

d) Từ nội dung bài ca dao trên, anh/chị có liên hệ gì về cuộc sống của

người phụ nữ trong xã hội ngày nay? (Trình bày bằng một đoạn văn từ 7-10 câu).

Câu 2 (7 điểm).

Cảm nhận của anh/chị về 12 câu thơ đầu trong đoạn trích “Trao duyên” (Trích “Truyện Kiều” của Nguyễn Du)?

-----Hết-----

